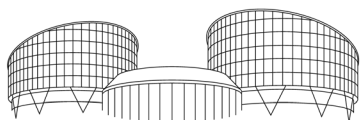

- © [Institutul European din România](#) - Această traducere nu obligă Curtea.
© European Institute of Romania - This translation does not bind the Court.
© Institut européen de Roumanie - Cette traduction ne lie pas la Cour.

Press Unit
Unité de la Presse

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

Fișă tematică – Schimbări
climatice

Martie 2023
Această fișă nu este exhaustivă și nu obligă Curtea

Schimbări climatice

Deși [Convenția europeană a drepturilor omului](#) nu consacră ca atare dreptul la un mediu înconjurător sănătos, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fost chemată să își dezvolte jurisprudența în materie de mediu datorită faptului că exercitarea anumitor drepturi prevăzute de Convenție poate fi subminată de degradarea mediului și de expunerea la riscuri de mediu.

Curtea nu s-a pronunțat încă cu privire la problema acțiunii statului în domeniul schimbărilor climatice. În prezent, în fața Marii Camere a Curții există trei cauze privind acest aspect.

Cauze pendinte în fața Marii Camere a Curții

La 11 ianuarie 2023, Marea Cameră a organizat o ședință de procedură în cele trei cauze privind clima aflate pe rolul său – *Verein Klimaseniorinnen Schweiz și alții împotriva Elveției*, *Carême împotriva Franței* și *Duarte Agostinho și alții împotriva Portugaliei și a altor 32 de state*. În această ședință s-a decis ca, după încheierea etapei scrise a procedurilor, etapa orală a soluționării cauzelor să fie eșalonată.

O audiere în cauzele *Verein Klimaseniorinnen Schweiz și alții* și *Carême* va avea loc la 29 martie 2023, iar o audiere în cauza *Duarte Agostinho și alții* va avea loc ulterior în fața aceleiași compuneri a Marii Camere. Data exactă a audierii cauzei *Duarte Agostinho și alții* va fi stabilită ulterior, obiectivul fiind ca aceasta să aibă loc imediat după vacanța judiciară din vara anului 2023.

[Verein KlimaSeniorinnen Schweiz și alții împotriva Elveției \(cererea nr. 53600/20\)](#)

Desesizare în favoarea Marii Camere în aprilie 2022

Această cauză, care a fost introdusă de o asociație elvețiană și de membrii acesteia, un grup de persoane în vârstă preocupate de consecințele încălzirii globale asupra condițiilor lor de viață și a sănătății, se referă la o plângere privind diverse deficiențe ale autorităților elvețiene în domeniul protecției climei. Reclamanții susțin, în special, că statul pârât nu și-a îndeplinit obligațiile pozitive de a proteja în mod efectiv viața (art. 2 din Convenție) și de a asigura respectarea vieții lor private și de familie, inclusiv a domiciliului acestora (art. 8 din Convenție). Aceștia se plâng, de asemenea, că nu au avut acces la o instanță în sensul art. 6 (dreptul la un proces echitabil) din Convenție, precum și de încălcarea art. 13 (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție, susținând că nu dispun de nicio cale de atac efectivă internă privind pretensele încălcări ale art. 2 și art. 8.

[Camera căreia i-a fost repartizată această cauză s-a desesizat în favoarea Marii Camere la 26 aprilie 2022.](#)

[Un număr mare de terți intervenienți, inclusiv state membre, au participat la faza scrisă a procedurii.](#)

[La 29 martie 2023, Marea Cameră a ținut o ședință în cauză.](#)

Carême împotriva Franței (nr. 7189/21)

Desesizare în favoarea Marii Camere în mai 2022

Această cauză privește o plângere formulată de un rezident și de un fost primar al municipalității Grande-Synthe, care susțin că Franța nu a luat măsuri suficiente pentru a preveni schimbările climatice și că această neîndeplinire a obligațiilor sale implică o încălcare a dreptului la viață (art. 2 din Convenție) și a dreptului la respectarea vieții private și de familie (art. 8 din Convenție).

[Camera căreia i-a fost repartizată această cauză s-a desesizat în favoarea Marii Camere la 31 mai 2022.](#)

[La 29 martie 2023, Marea Cameră a ținut o ședință în cauză.](#)

Duarte Agostinho si alții împotriva Portugaliei si a altor 32 de state¹ (nr. 39371/20)

Desesizare în favoarea Marii Camere în iunie 2022

Prezenta cauză privește emisiile poluante de gaze cu efect de seră din 33 de state membre care, în opinia reclamanților – resortisanți portughezi cu vârste cuprinse între 10 și 23 de ani – contribuie la fenomenul încălzirii globale, având ca rezultat, printre altele, valuri de căldură care afectează condițiile de viață și sănătatea reclamanților. Reclamanții se plâng, în special, de faptul că cele 33 de state în cauză nu își îndeplinesc obligațiile pozitive în temeiul art. 2 (dreptul la viață) și al art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, interpretate în lumina angajamentelor asumate în temeiul [Acordului de la Paris](#) din 2015 privind schimbările climatice (COP 21). Aceștia invocă, de asemenea, o încălcare a art. 14 (interzicerea discriminării) coroborat cu art. 2 și/sau cu art. 8 din Convenție, susținând că încălzirea globală afectează în mod special generația lor și că, având în vedere vârsta lor, ingerința în drepturile lor este mai mare decât în cazul generațiilor mai în vârstă.

[Camera căreia i-a fost repartizată această cauză s-a desesizat în favoarea Marii Camere la 29 iunie 2022.](#)

[Un număr mare de terți intervenienți au participat, de asemenea, la etapa scrisă a procedurii.](#)

Alte cauze decât cele pendinte în fața Marii Camere

[Între septembrie 2022 și februarie 2023, Curtea a ținut o serie de ședințe de procedură privind alte cereri decât cele pendinte în fața Marii Camere, referitoare la schimbări climatice.](#)

[Curtea a decis să amâne examinarea a șase cauze până când Marea Cameră se va pronunța în cauzele privind schimbările climatice cu care a fost sesizată.](#)

[De asemenea, a declarat inadmisibile alte două cereri.](#)

Cauze amânate

Uricchiov împotriva Italiei si a altor 31 de state² (cererea nr. 14615/21) si De Conto împotriva Italiei și a altor 32 de state³ (nr. 14620/21)

Cereri depuse la Curte în martie 2021

¹. Austria, Belgia, Bulgaria, Elveția, Cipru, Croația, Danemarca, Estonia, Federația Rusă (N.B.: la 16 septembrie 2022, Federația Rusă a încetat să mai fie parte la Convenția Europeană a Drepturilor Omului), Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Lituania, Luxemburg, Letonia, Malta, Marea Britanie, Norvegia, Polonia, Republica Cehă, România, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia, Turcia, Țările de Jos, Ucraina, Ungaria.

². Austria, Belgia, Bulgaria, Elveția, Cipru, Croația, Danemarca, Estonia, Federația Rusă (N.B.: la 16 septembrie 2022, Federația Rusă a încetat să mai fie parte la Convenția Europeană a Drepturilor Omului), Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Lituania, Luxemburg, Letonia, Malta, Marea Britanie, Norvegia, Polonia, Regatul Unit, Republica Cehă, România, Spania, Țările de Jos, Slovacia, Slovenia, Suedia, Turcia, Ucraina, Ungaria.

³. Austria, Belgia, Bulgaria, Cipru, Croația, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta, Norvegia, Polonia, Portugalia, Regatul Unit, Republica Cehă, România, Rusia (N.B.: la 16 septembrie 2022, Federația Rusă a încetat să mai fie parte la Convenția europeană a drepturilor omului), Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia, Elveția, Turcia, Țările de Jos, Ucraina și Ungaria.

Aceste cereri au fost depuse de doi tineri care s-au plâns, în temeiul art. 2 (dreptul la viață), al art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie), al art. 13 (dreptul la un recurs efectiv) și al art. 14 (interzicerea discriminării) din Convenție, că emisiile de gaze cu efect de seră din 33 de state membre au provocat o încălzire globală, care a avut ca rezultat, printre altele, evenimente meteorologice extreme precum valuri de căldură și furtuni, care au afectat condițiile de viață ale reclamanților și sănătatea lor mintală.

Müllner împotriva Austriei (nr. 18859/21)

Cerere depusă la Curte în aprilie 2021

Cauza a fost inițiată de o persoană care suferă de o afecțiune medicală care o obligă să se deplaseze într-un scaun cu roțile atunci când este supusă unor temperaturi de 30 de grade Celsius sau mai mari. Reclamantul se plânde, invocând art. 2 (dreptul la viață), art. 6 (dreptul la un proces echitabil), art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) și art. 13 (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție, că Austria nu a instituit un cadru legislativ și administrativ corespunzător pentru atingerea obiectivului prevăzut de [Acordul de la Paris](#) de a limita creșterea temperaturii medii globale la 1,5 grade Celsius peste nivelurile preindustriale, și că aceasta nu a reușit în mod sistematic să-și îndeplinească obiectivele naționale în ceea ce privește reducerea efectivă a emisiilor de gaze cu efect de seră.

Greenpeace Nordic și alții împotriva Norvegiei (nr. 34068/21)

Cerere comunicată guvernului norvegian în decembrie 2021

Cauza a fost inițiată de două organizații neguvernamentale (ONG-uri) și de șase persoane afiliate. Reclamanții se plâng, invocând art. 2 (dreptul la viață), art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie), art. 13 (dreptul la un recurs efectiv) și art. 14 (interzicerea discriminării) din Convenție, cu privire la procedurile judiciare de control în care ONG-urile reclamante nu au reușit să obțină o hotărâre care să anuleze o decizie a guvernului norvegian de acordare a unor licențe de explorare petrolieră pentru platoul continental norvegian.

Prezenta cauză a fost notificată părților („comunicată”) de Curte la 16 decembrie 2021.

Campania pentru climat a bunicilor norvegieni și alții împotriva Norvegiei (nr. 19026/21)

Cerere depusă la Curte în martie 2021

Prezenta cauză se referă la aceeași procedură internă ca și cauza *Greenpeace Nordic și alții* (a se vedea supra). Reclamantele sunt organizații neguvernamentale.

Soubeste și alte patru cereri împotriva Austriei și a altor 11 state⁴ (nr. 31925/22, 31932/22, 31938/22, 31943/22 și 31947/22)

Cereri depuse la Curte în iunie 2022

Aceste cauze au fost formulate de cinci persoane fizice din Franța, Cipru, Belgia, Germania și Elveția. Reclamantele se plâng, invocând art. 2 (dreptul la viață), art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante), art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) și art. 14 (interzicerea discriminării) din Convenție, de faptul că [Tratatul privind Carta Energiei](#) împiedică statele pârâte să ia măsuri imediate împotriva schimbărilor climatice, ceea ce face imposibil ca acestea să atingă obiectivele de temperatură ale [Acordului de la Paris](#).

Engels împotriva Germaniei (nr. 46906/22)

Cerere depusă la Curte în septembrie 2022

Cererea a fost introdusă de nouă adolescenți și tineri adulți. Reclamanții se plâng, invocând art. 2 (dreptul la viață) și art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, de faptul că noile obiective ale [Legii federale privind protecția climei](#), în versiunea sa modificată care a intrat în vigoare la 31 august 2021, sunt insuficiente pentru a reduce emisiile de gaze cu efect de seră la nivelul necesar pentru atingerea obiectivelor de temperatură ale [Acordului de la Paris](#).

⁴. Belgia, Cipru, Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Grecia, Luxemburg, Suedia, Regatul Unit și Țările de Jos.

Cauze declarate inadmisibile

Curtea a declarat inadmisibile cele două cereri de mai jos pe motiv că reclamantii nu au fost suficient de afectați de pretinsa încălcare a Convenției sau a Protocoloalelor acesteia pentru a pretinde că sunt victime ale unei încălcări în sensul art. 34 (dreptul la o cerere individuală) din Convenție. Aceste decizii au fost luate în cadrul unor complete formate din judecător unic și, respectiv, dintr-un comitet, în cadrul unei proceduri scrise nepublice.

Humane Being și alții împotriva Regatului Unit (nr. 36959/22)

1 decembrie 2022 (decizie privind inadmisibilitatea)

Cauza a fost introdusă de o organizație non-profit care conduce campania „Scrap Factory Farming”. Reclamantii s-au plâns, invocând art. 2 (dreptul la viață), art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane sau degradante) și art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, că Regatul Unit nu a reglementat și nu a luat toate măsurile necesare pentru a proteja împotriva riscurilor legate de agricultura industrială.

Plan B. Earth și alții împotriva Regatului Unit (nr. 35057/22)

13 decembrie 2022 (decizie privind inadmisibilitatea)

Reclamantii sunt o organizație neguvernamentală și patru persoane fizice. Aceștia s-au plâns, invocând art. 2 (dreptul la viață), art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante), art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) și art. 14 (interzicerea discriminării) din Convenție, că Regatul Unit nu a luat măsuri practice și eficiente pentru a combate amenințarea extremă a schimbărilor climatice provocate de om. De asemenea, s-au plâns, invocând art. 6 (dreptul la un proces echitabil) și art. 13 (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție, că li s-a refuzat o audiere completă a cauzei lor în fața instanțelor interne.

Texte și documente

A se vedea, în special:

- Fișă tematică **„Mediu”**
- **Ghid privind jurisprudența referitoare la dispozițiile Convenției europene a drepturilor omului – Mediu (în franceză)**, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2021.
- **Pagina de internet** a Consiliului Europei „Protecting the environment using human rights law”.

Contact presă:

Tel.: +33 (0)3 90 21 42 08